

Надзейны ПАДМУРАК

**НАДЗВЫЧАЙНЫ І ПАЎНАМОЦНЫ ПАСОЛ РЭСПУБЛІКІ
БЕЛАРУСЬ У АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЭСПУБЛІЦЫ
МІКАЛАЙ ПАЦКЕВІЧ РАСКАЗВАЕ АБ ТРЫВАЛЫХ
СУВЯЗЯХ, ЯКІЯ ЗВЯЗВАЮЦЬ ДЗВЕ КРАІНЫ**

Незалежнай Беларусі давялося зноў адкрываць для сябе такую краіну, як Азербайджан, нягледзячы на агульнае мінулае ў складзе Савецкага Саюза. Ці можаце Вы паўтарыць словы Вашага калегі, пасла Азербайджана ў Беларусі Ісфандыяра Вагабзада, аб тым, што і сёння дзве краіны “жывуць пад адным дружалюбным небам”? На якой аснове будуюцца двухбаковыя адносіны Азербайджана і Беларусі? Што ў гэтых адносінах прадывітавана пераемнасцю, а ў чым бы Вы адзначылі прынцыповую навізну?

Вы вельмі дакладна заўважылі, што нам давялося вельмі сур'ёзна памяняць свае ўяўленні аб Азербайджане. Так бывае ў адносінах паміж людзьмі — калі пасля доўгага перапынку сустракаюцца старыя школьныя сябры. У вас у памяці засталіся вясёлы смех і гарэзлівыя віхры суседа па парце, а ён цяпер — салідны бацька сямейства, паспяховы менеджар, і вам патрэбны нейкі час, каб прыняць такое ператварэнне і прывыкнуць да новага вобраза.

Трэба адкрыта прызнаць, што інерцыя цэнтрабежных сіл, якія дамінавалі на постсавецкай прасторы ў “ліхія дзесяцігоддзі”, у пэўнай ступені аддаліла Беларусь і Азербайджан адзін ад аднаго. Адбіліся сур'ёзныя ўнутраныя праблемы, на вырашэнні якіх былі

сканцэнтраваныя нашы дзяржавы, геаграфічная аддаленасць. Сваю ролю адыграла “жалезная заслона”, якая існавала ў часы СССР і падзенне якой выклікала натуральнае жаданне людзей убачыць і пазнаць іншы свет. Нельга скідаць з разліку і геапалітычныя аспекты. Не сакрэт, што новыя незалежныя дзяржавы актыўна ўцягваліся ў арбіту ўплыву вядучых сусветных і рэгіянальных гульцоў.

На шчасце, узаемнае прыцягненне паміж Беларуссю і Азербайджанам аказалася мацнейшым. Прайшоўшы няпросты гістарычны этап “сталення”, мы ўсвядомілі, якія шырокія перспектывы адкрывае партнёрства паміж нашымі суверэннымі дзяржавамі. Можна з упэўненасцю сказаць, што курс на актыўны дыялог — гэта асэнсаваны, прадуманы крок з абодвух бакоў, прадывітаваны палітычнай і эканамічнай мэтазгоднасцю.

Магутнымі імпульсамі для руху насустрач адзін аднаму сталі дынамічнае развіццё Беларусі і Азербайджана, узаемадапаўняльнасць эканомік, агульнасць падыходаў па ключавых праблемах сучаснасці, падабенства сацыяльнай палітыкі.

У асобе Азербайджана мы займелі сур'ёзную кропку апоры на Паўднёвым Каўказе. Сёння Азербайджан — рэгіянальны лідар, член Савета Бяспекі ААН, які ўпэўнена заяўляе аб сабе на сусветнай арэне. За кароткі час гэтая

краіна стала прыкметнай фігурай на сусветным рынку вуглядародаў, важнай пляцоўкай для міжкультурнага і міжканфесійнага дыялога. Здолеўшы прыцягнуць больш за 100 мільярдаў долараў замежных інвестыцый у сваю эканоміку, Азербайджан сам паступова пачынае ператварацца ў інвестыцыйнага донара.

Пры вядомай долі прагматызму істотную ролю ў двухбаковых адносінах адыгрывае і шчырая сімпатыя паміж нашымі народамі, карані якой ляжаць у нашым агульным гістарычным мінулым.

Вызначальным фактарам, які пазітыўна ўплывае на ўвесь комплекс беларуска-азербайджанскіх адносінаў, з'яўляюцца даверныя адносіны, якія склаліся паміж прэзідэнтамі нашых краін Аляксандрам Лукашэнкам і Ільхамам Аліевым. Гэта знаходзіць адлюстраванне ў інтэнсіўным і плённым дыялогу на вышэйшым узроўні, і афіцыйны візіт азербайджанскага лідара ў Беларусь — яшчэ адно таму пацвярджэнне.

Вывучаючы прэс-рэлізы беларускага пасольства ў Баку, складваецца ўражанне, што гэтая краіна можа служыць вітрынай усяго лепшага, што прапаноўвае на экспарт Беларусь. У Азербайджане запатрабавана ўсё — ад беларускага хрустальна да беларускіх трактароў. І ўсё гэта на фоне вострай канкурэнцыі з вядучымі сусветнымі вытворцамі.

Як беларускім экспарцёрам удаецца заваёўваць сімпатыі азербайджанскага спажыўца, які не мае недахопу ў прапановах практычна з усяго свету? Якія тавары з Беларусі найбольш запатрабаваныя ў Азербайджане?

Беларуска-азербайджанскае гандлёва-эканамічнае супрацоўніцтва сёння сапраўды развіваецца вельмі інтэнсіўна. Ва ўзаемным гандлі ўдзельнічаюць больш за дзве беларускія прадпрыемствы, пастаўкі ажыццяўляюцца больш як па 250 пазіцыях. У 2011 годзе тавараабарот у нафтавым сектары перавысіў знакавую лічбу ў 200 мільёнаў долараў. Пазітыўная дынаміка сустрэчных паставак не зніжалася нават у няпростых умовах крызісу 2009—2010 гадоў.

Добра зарэкамендавалі сябе на рынку Азербайджана беларускія мясныя і малочныя прадукты, у тым ліку прадукцыя ААТ “Савушкаў прадукт”, згущанае малако, тушонка, кандытарскія вырабы фабрык “Спартак” і “Камунарка”, рыбныя кансервы вытворчасці ААТ “Санта-Брэмар”. Шырока вядомыя ў Азербайджане халадзільнікі і пральныя машыны “Атлант”, кухонныя пліты “Гефест”, касметыка “Беліта Вітэкс”, тавары лёгкай прамысловасці “Serge”, “Мілавіца”, “Контэ”, хрустальны посуд, лякарствы. Актыўна развіваюцца пастаўкі прамысловых тавараў, у тым ліку трактароў, аўтобусаў, аўтамабіляў, камунальнай і дарожна-будаўнічай тэхнікі, керамічнай пліткі, шын, будаўнічых матэрыялаў, прадукцыі дрэвапрацоўкі.

Што датычыцца ноу-хау нашага супрацоўніцтва, то рэцэпт работы на ўсходзе, у тым ліку і ў Азербайджане, адзін: высокая якасць прадукцыі плюс давер і надзейныя адносіны з партнёрамі. Гэтую “формулу поспеху” ўжо ўсвядомілі і прымяняюць на практыцы многія нашы экспарцёры. Яна выяўляецца ў пастаянным удзеле ў выставах, арганізацыі візітаў і перамоваў і, вядома, самае галоўнае, у адкрытых стасунках і паслядоўным выкананні дасягнутых дамоўленасцяў.

Надзейная рэпутацыя, добрае імя, стабільная якасць прадукцыі цэняцца на ўсходзе намнога больш, чым падпісаныя кантракты. Тут не працуюць толькі па факсе або электроннай пошце, як гэта прынята ў дынамічным заходнім бізнес-асяроддзі. У Азербайджане паранейшаму захоўваецца традыцыйная

важнасць асабістага кантакту, прыстойнасці і ўзаемнай зацікаўленасці.

У сувязі з гэтым вельмі прыемна адзначаць наяўнасць добрых, дружалюбных адносін у азербайджанцаў да беларускага народа, пастаянны рост узаемных кантактаў практычна ва ўсіх сферах супрацоўніцтва.

Разам з тым, не магу не адзначыць, што, на жаль, не ўсе беларускія экспарцёры добра адчуваюць і разумеюць гэтую спецыфіку ўсходніх рынкаў. Нярэдка практыкуюцца традыцыйныя прыёмы, якія выяўляюцца ў кірунку кароткага факса з прапановай супрацоўніцтва і спасылкай на сайт прадпрыемства. Такі падыход у большасці выпадкаў проста не працуе без вочнага этапа перамоваў.

Яшчэ адным недакладным разуменнем спецыфікі дзелавой практыкі нашых азербайджанскіх партнёраў з’яўляецца меркаванне аб тым, што краіна багатая на нафтавыя рэсурсы, і таму можна прадаваць тут любы тавар практычна па любых цэнах. Гэта таксама, мякка гаворачы, не зусім так.

У Азербайджане яшчэ на этапе заключэння “кантракта стагоддзя” і пачатку павелічэння здабычы вуглевадародаў быў створаны Дзяржаўны нафтавы фонд, асноўная задача якога — захаванне і прымнажэнне нафтаходаў для патрэбаў будучых пакаленняў. Золатавалютныя рэзервы краіны сёння, дарэчы сказаць, складаюць каля 44 мільярдаў долараў, а заробленыя на здабычы нафты сродкі вельмі рупліва ўкладваюцца ў сацыяльна-эканамічнае развіццё краіны, будаўніцтва дарог, школ, бальніц, спартыўных будынкаў, стварэнне працоўных месцаў у выглядзе новых сучасных прадпрыемстваў.

Азербайджан сёння, сапраўды, з’яўляецца рынкам, на якім патрэбна ўсё. Але з улікам пазіцыі кіраўніцтва краіны — толькі самае лепшае, перадавое,

інавацыйнае. У выніку на гэтым рынку ўтварылася высокаканкурэнтнае асяроддзе з сур’ёзнымі патрабаваннямі да якасці прадукцыі і ў той жа час з адчувальнымі бюджэтнымі абмежаваннямі, уменнем “лічыць грошы”. Можна быць, для некаторых нашых чытачоў гэта будзе нечакана, але па многіх параметрах узровень канкурэнцыі на рынку Азербайджана не саступае краінам ЕС.

У сувязі з гэтым нават з улікам устанаўлення партнёрскіх сувязяў беларускім экспарцёрам неабходна настройвацца на азербайджанскі рынку на саперніцтва з вядучымі вытворцамі, забяспечваць канкурэнтаздольнасць сваёй прадукцыі па якасці і цане, надзейны сэрвіс, належную ўпакоўку, знешні выгляд, іншыя спажывецкія якасці тавараў.

Сёння нам прыемна адзначаць пастаянны рост колькасці экспарцёраў, якія дэманструюць разуменне абзначаных метадаў работы на рынку Азербайджана і эфектыўна прымяняюць іх у сваёй практычнай дзейнасці. У нашых вытворцаў ёсць усё для паспяховай работы на знешніх рынках, трэба проста крыху больш руху, ініцыятывы, і ўсё будзе атрымлівацца — я ў гэтым перакананы.

І ўсё ж на простым гандлі далёка не паедзеш. Самыя ўстойлівыя эканамічныя сувязі будуцца на вытворчай кааперацыі. Наколькі я памятаю, роўна год назад падчас візіту Прэм’ер-міністра М.Мясніковіча ў Азербайджан таксама абмяркоўвалася развіццё шырокай вытворчай кааперацыі, якая ў далейшым дасць магчымасць выйсці на ўстойлівае доўгатэрміновае эканамічнае супрацоўніцтва Беларусі і Азербайджана. Скажыце, якіх вынікаў у гэтай справе ўдалося дасягнуць за мінулы год? Якія існуюць магчымасці і перспектывы беларуска-азербайджанскай вытворчай кааперацыі?

Сапраўды, кіраўніцтвам нашых краін пастаўлена задача па паступальным пераходзе ад простага тавараабмену да больш доўгатэрміновых формаў супрацоўніцтва, адной з якіх, безумоўна, з'яўляецца вытворчая кааперацыя.

Развіццё вытворчай кааперацыі — адно з яркіх практычных сведчанняў стратэгічнага характару беларуска-азербайджанскага партнёрства, якое дае магчымасць нам сёння з упэўненасцю глядзець у будучыню нашага ўзаемавыгоднага супрацоўніцтва.

У Азербайджане ўжо вырабляюцца беларускія трактары, грузавыя аўтамабілі, камунальная і сельгастэхніка, аптычныя прыборы, ліфтавае абсталяванне. Гонарам нашых адносінаў у гандлёва-эканамічнай сферы з'яўляецца паспяховы праект па зборцы беларускіх трактароў МТЗ і аўтамабіляў МАЗ на Гянджынскім аўтазаводзе. Асабліва важна адзначыць фарміраванне на прадпрыемстве самастойнага высокапрафесійнага калектыву, якому сёння пад сілу самыя складаныя задачы ў сферы машынабудавання.

Работа па пашырэнні кааперацыйнага супрацоўніцтва вядзецца бесперапынна. За апошні час намі разам з нашымі азербайджанскімі калегамі ўдалося выйсці на папярэднія дамоўленасці па рэалізацыі цэлага шэрага новых перспектывных праектаў, найбольш значнымі з якіх з'яўляюцца асваенне ў Азербайджане вытворчасці беларускіх аўтобусаў, тэхнікі Мінскага завода колавых цягачоў, навіснага абсталявання, лекавых прэпаратаў.

Не адстаюць у дадзеным пытанні і прадстаўнікі аграрна-прамысловага комплексу. У актыўнай стадыі рэалізацыі праекты па вытворчасці ў Азербайджане мясной прадукцыі і хлебабулачных вырабаў, у перспектывных планах стварэнне малочнай вытворчасці.

Прыемна адзначыць той факт, што такое супрацоўніцтва ўжо атрымлівае актыўнае сустрэчнае развіццё і ў беларускім напрамку. У нашай краіне паспяхова рэалізуюцца шэраг інвестыцыйных праектаў з азербайджанскімі інвестыцыямі ў сферы лагістыкі, грамадскага харчавання, гандлю з агульным аб'ёмам інвестыцый да 15 мільёнаў долараў у год. У бліжэйшых планах рэалізацыя некалькіх новых праектаў у сферы АПК, будаўніцтва, турызму. Мы таксама спадзяемся, што ў перспектыве азербайджанскія інвестпраекты ў Бе-

ларусі будуць дапоўнены сумеснымі вытворчымі аб'ектамі.

Што датычыцца будучыні для дадзенага напрамку супрацоўніцтва, перш за ўсё хацеў бы адзначыць існуючыя сёння напрацоўкі па рэалізацыі сумесных праектаў па лініі акадэміі навук дзвюх краін, а таксама ў сферы інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій, частка з якіх ужо актыўна ўкараняецца ў рэальны сектар эканомікі. Гэтая сфера ўзаемадзеяння азначае сабою пераход да інавацыйнага, навукаёмістага складніка нашага стратэгічнага партнёрства з Азербайджанам.

Спектр магчымых перспектывных праектаў даволі шырокі, але адно застаецца нязменным — Беларусь адкрытая для супрацоўніцтва са сваімі азербайджанскімі сябрамі ва ўсіх сферах, якія ўяўляюць узаемную цікавасць, і гатовая да рэалізацыі любых новых ідэй і прапаноў.

Азербайджан адыгрывае прыкметную ролю лідара ў рэгіёне. Краіна нацэлена на дынамічнае развіццё нянафтавага сектара, актыўнае ўкараненне інавацый ва ўсе сферы жыцця. І тут, напэўна, у нас існуе шмат кропак судакранання. Наколькі мне вядома, ужо сёння ў Азербайджане ўкараняюцца некаторыя важныя напрацоўкі беларускіх навукоўцаў, а Дзяржаўная праграма па адукацыі азербайджанскай моладзі ў замежных краінах прадугледжвае вучобу азербайджанскіх студэнтаў у Мінску. Якія праекты мы маглі б рэалізаваць у будучыні, аб'яднаўшы інтэлектуальныя рэсурсы Беларусі і Азербайджана?

Сёння Азербайджан можа па праву ганарыцца сваімі дасягненнямі ў сацыяльна-эканамічным развіцці. Прэзідэнтам краіны Ільхамам Аліевым у якасці прыярытэтнага напрамку развіцця нянафтавага сектара эканомікі абвешчана рэалізацыя інавацыйных навукаёмістых праектаў. Пастаўлена задача ўвядзення ў строй сучасных прамысловых прадпрыемстваў з прымяненнем найноўшых тэхналогій.

І не дзіўна, што інавацыйная тэматыка стала адной з ключавых у парадку дня візіту Прэзідэнта І.Г.Аліева ў Беларусь.

У цэлым жа можна з упэўненасцю сказаць, што ўзаемадзеянне беларускіх і азербайджанскіх навукоўцаў ідзе па нарастаючай. У бягучым годзе акадэміямі навук дзвюх краін паспяхова

закончылася выкананне 22 сумесных навукова-тэхнічных работ у галіне эканомікі, фізікі, хіміі, генетыкі і заалогіі. Вынікі многіх з іх ужо ўкаранёныя ў рэальным сектары эканомікі, напрыклад, у нафтапрапрацоўцы, распрацоўцы медыцынскага абсталявання, у сферы кампазіцыйных матэрыялаў.

Прыкладам рэзультатывай работы ў інавацыйнай сферы можа служыць праект стварэння ў Азербайджане сумеснай вытворчасці асвятляльнай тэхнікі на аснове святлодыёднай тэхналогіі, які паспяхова рэалізуецца НАН Беларусі і Нацыянальнай акадэміяй авіяцыі Азербайджана.

З мэтай пашырэння супрацоўніцтва НАН Беларусі і Азербайджана ў 2012 годзе сфарміравана і прыступіла да работы Рабочая група па рэалізацыі сумесных інавацыйных праектаў, якую ўзначальваюць кіраўнікі акадэміі навук дзвюх краін. Паколькі ў групу ўваходзяць кіраўнікі ўсіх асноўных галін эканомікі, то і спектр рэалізуемых праектаў, як мяркуюць, будзе самым разнастайным. На мой погляд, гэта могуць быць даследаванні ў такіх галінах, як святлодыёдная тэхніка, энергазберагальныя тэхналогіі ачышчэння вады, медыцына і фармацэўтыка, тэхналогіі для аграпрамысловага комплексу, лазерна-аптычныя і оптыка-электронныя тэхналогіі. Цікаваць уяўляюць бія-і нанатэхналогіі, космас, інфармацыйныя тэхналогіі, іншыя праекты.

Не менш паспяхова развіваецца супрацоўніцтва ў сферы адукацыі. Сёння ў Азербайджане рэалізуюцца два прыярытэтныя адукацыйныя праекты: стварэнне прафесійна-тэхнічнага вучылішча будаўнічага і машынабудавнічага профілю з удзелам беларускіх выкладчыкаў і спецыялістаў і прыцягненне азербайджанскай моладзі на вучобу ў беларускія ВНУ.

Як Вы правільна сказалі, дзяржпраграма па навучанні азербайджанскай моладзі за мяжой у 2007 — 2015 гадах прадугледжвае навучанне студэнтаў з Азербайджана ў чатырох беларускіх ВНУ — БДУ, Беларускім нацыянальным тэхнічным універсітэце, Беларускім дзяржаўным універсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі і Беларускай дзяржаўнай сельскагаспадарчай акадэміі. Рашэнне аб гэтым было прынята на ўзроўні Адміністрацыі Прэзідэнта Азербайджанскай Рэспублікі ў красавіку 2012 года. Яшчэ раней, у лістападзе

Дэлегацыя правінцыі Ёсходні Азербайджан знаёміцца з прадукцыяй прадпрыемства «Бабушкіна крынка»

БЕЛТА

2011 года, уступіла ў сілу Міжуродавае пагадненне аб узаемным прызнанні документаў аб адукацыі. Гэта значыць можна сказаць, што ўмовы навучання азербайджанскіх студэнтаў у ВНУ Беларусі сталі куды больш прывабнымі.

Трэба адзначыць, што маладых азербайджанцаў прыцягвае не толькі добрая якасць навучання ў Беларусі, у тым ліку магчымасць атрымання адукацыі па некаторых спецыяльнасцях на англійскай мове, але і талерантнасць жыхароў Беларусі, і «гуманныя» цэны на адукацыю.

На сённяшні дзень, паводле нашых дадзеных, у 21 беларускай ВНУ навучаюцца каля 120 грамадзян Азербайджана. Па асобнай праграме праходзяць падрыхтоўку больш за 200 азербайджанскіх курсантаў у навучальных установах па лініі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях і Міністэрства ўнутраных спраў. Спадзяемся, што колькасць азербайджанскіх студэнтаў, якія навучаюцца ў беларускіх ВНУ, у хуткай будучыні значна ўзрасце.

Мы зацікаўлены ў рабоце з Азербайджанам па падрыхтоўцы кваліфікаваных кадраў у такіх галінах, як медыцына, інфармацыйна-камунікатыйныя тэхналогіі, будаўніцтва і архітэктура, аграпрамысловы комплекс, а таксама па іншых напрамках, якія цікавяць азербайджанскі бок.

Актыўныя культурныя стасункі паміж дзвюма краінамі з'яўляюцца наглядным пацвярджэннем духоўнага дыялогу, насуперак прагнозаў заходніх экспертаў аб сутыкненні заходняй і ўсходняй цывілізацый. Больш за тое, Азербайджан і Беларусь шмат у чым падобныя ў сваім імкненні да грамадскай стабільнасці і ўсеагульнага шчасця. Адсутнасць паміж нашымі краінамі палітычных супярэчнасцяў, узаемаразуменне паміж народамі і эканамічная зацікаўленасць робяць нашы дзяржавы ідэальнымі партнёрамі. Вы згодныя з гэтым?

Сапраўды, аб'ектыўныя і суб'ектыўныя фактары складваюцца на карысць нашага партнёрства.

Я ўжо гаварыў аб узаемнай эканамічнай цікавасці, якая з'яўляецца магутнай рухаючай сілай для развіцця супрацоўніцтва. Не менш важная і духоўная аснова нашага ўзаемадзеяння.

Доўгі час мы разам былі часткай адной дзяржавы — спачатку Расійскай імперыі, потым Савецкага Саюза. Беларусы і азербайджанцы перажылі агульныя радасці і беды, якія, безумоўна, збліжаюць людзей. Замежныя інтэрвенцыі, жарнавы палітычных рэпрэсій, індустрыялізацыя і калектывізацыя — усё гэта частка гісторыі і Беларусі, і Азербайджана. Але, напэўна, галоўная

гістарычная падзея, якая аб'ядноўвае нашы народы, — агульная перамога над фашызмам, вялікі подзвіг савецкіх людзей у Вялікай Айчыннай вайне. Азербайджанцы ўнеслі дастойны ўклад у вызваленне Беларусі. У гонар Герояў Савецкага Саюза, якія ўдзельнічалі ў баях на тэрыторыі Беларусі, Наджаф-Кулі Рафіева, Азі Асланава і Аслана Везірава ў Беларусі названыя вуліцы гарадоў, усталяваныя помнікі. Выконваючы даручэнне кіраўнікоў дзяржавы аб узнагароджанні памятным медалём «65 гадоў вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў» пасольства ўручыла ўзнагароды больш як 300 ветэранам Вялікай Айчыннай вайны, якія пражываюць у Азербайджане.

Нас звязвае не толькі агульная гістарычная памяць. Гасціннасць, добра-зыхлівасць, талерантнасць — гэтыя нацыянальныя рысы, якія адзначаюць і беларусаў, і азербайджанцаў.

Безумоўна, для сапраўднага сяброўства народаў, якое з'яўляецца самым трывалым падмуркам міждзяржаўных адносін, недастаткова простага ўсведамлення агульнасці гісторыі, падабенства характараў і ўзаемнай павягі. Важныя чалавечыя стасункі, сумесныя праекты, накіраваныя на ўзаемаўзбагачэнне культур, развіццё народнай дыпламатыі.

У сувязі з гэтым я хацеў бы адзначыць неацэнны ўклад, які ўносіць у развіццё нашага дыялога таварыства сяброўства і супрацоўніцтва «Азербайджан – Беларусь». Гэтая неформальная арганізацыя была створана ў 2009 годзе ў Баку. У яе ўвайшлі слыннымі прадстаўнікі навукі, культуры, мастацтва, адукацыі і дзелавых колаў Азербайджана. Узначаліў таварыства славыты азербайджанскі навуковец, старшыня Вышэйшай атэстацыйнай камісіі пры Прэзідэнце Азербайджанскай Рэспублікі Арыф Мехціеў.

Адным са значных праектаў, рэалізаваных пры садзейнічанні таварыства, стала функцыянаванне цэнтра беларускай мовы і культуры ў Бакінскім славянскім універсітэце, адкрытага ў 2010 годзе з удзелам Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка падчас яго візиту ў Азербайджан. 3 лютага 2011 года ў цэнтры вядзецца выкладанне беларускай мовы. За два навучальныя гады студэнты ўжо цалкам асвоілі і граматыку, і гутарковую мову. Магу сказаць, што я адчуваю асаблівае душэўнае

хваляванне, калі дарагія для кожнага беларуса радкі “Мой родны кут, як ты мне мілы!.. Забыць цябе не маю сілы!” гучаць з вуснаў юных азербайджанцаў.

Пры падтрымцы таварыства ў самым прэстыжным выставачным цэнтры Баку прайшлі дзве фотавыставы, прысвечаныя сучаснай Беларусі і подзвігу беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Па прапанове і пры непасрэдным удзеле члена таварыства, стваральніка Бакінскага музея мініяцюрнай кнігі Зарыфы Салахавай у 2009 і 2010 гадах у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі з поспехам прайшлі выставы мініяцюрных выданняў. Музей таксама стаў пляцоўкай для прэзентацый кніг “беларускай” тэматыкі. Мне вельмі прыемна адзначыць, што сёлета за шматгадовую дзейнасць па папулярызацыі твораў беларускай літаратуры за мяжой, вялікі асабісты ўклад ва ўмацаванне сувязяў паміж Рэспублікай Беларусь і Азербайджанскай Рэспублікай Зарыфа Салахава ўдасцелена дзяржаўнай узнагароды Рэспублікі Беларусь — медалю Францыска Скарыны. Раней такім медалём быў узнагароджаны адзін з арганізатараў і актыўны ўдзельнік дзейнасці таварыства сяброўства і супрацоўніцтва “Азербайджан – Беларусь”, аўтарытэтных парламентарый, вядомы ў Азербайджане навуковец-эканаміст акадэмік Зіяд Самедзадэ.

Падзвіжніцкая дзейнасць таварыства, інтэнсіўныя гандлёва-эканамічныя стасункі, візіты на вышэйшым узроўні, шырока асветленыя і ў беларускай, і ў азербайджанскай прэсе, далі магутны імпульс развіццю культурных сувязяў.

Пры гэтым, што для нас вельмі важна, механізм узаемадзеяння працуе ўжо часцяком без умяшання пасольства. Такім прыкладам з’яўляецца супрацоўніцтва паміж Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатрам оперы і балета Беларусі і Азербайджанскім дзяржаўным акадэмічным тэатрам оперы і балета. У рамках падпісанага тэатрамі мемарандума аб супрацоўніцтве ў бягучым годзе на бакінскай сцэне адбылося пяць выступленняў беларускіх артыстаў. Бакінскія глядачоў парадавалі артысты балета, майстры опернай сцэны і нашы дырыжоры.

У кастрычніку 2012 года чакаецца важная падзея для развіцця гуманітарных сувязяў нашых дзвюх краін — Дні

культуры Азербайджана ў Беларусі. Дні культуры Беларусі ў адказ вызначана правесці ў Азербайджане ў 2013 годзе. Яны будуць прымеркаваныя да знамянальнай даты ў гісторыі беларуска-азербайджанскага партнёрства — 20-годдзя ўстанаўлення дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Азербайджанскай Рэспублікай.

І апошняе пытанне. Сёння ва ўсім свеце вельмі важная такая праблема, як адказнасць эліт, праблема палітычнага лідарства. У гэтым сэнсе прыклад Азербайджана вельмі наказальны. Цяпер на чале Азербайджана сын Гейдара Аліева — Ільхам Аліеў, які дастойна прадаўжае справу свайго бацькі. Усе ведаюць пра вялікія дасягненні гэтай краіны ў галіне нафтабизнесу, але пра жыццё простых людзей мы мала ведаем. Скажыце, як жывуць простыя азербайджанцы, у тым ліку і нашы суайчыннікі, у гэтай краіне? Азербайджанская суполка ў Мінску адчувае сябе як дома. А як адчуваюць сябе беларусы ў Азербайджане?

Наведваючы рэгіёны Азербайджана падчас службовых камандзіровак, я заўсёды з вялікім задавальненнем маю зносіны з простымі людзьмі. Яны вельмі добрыя і адкрытыя. У азербайджанцах пачуццё ўласнай годнасці гарманічна спалучаецца з душэўнай чужасцю, цяжкім і шчырай павагай да іншых нацый, рэлігій. Удзел у рэалізацыі сумесных праектаў даў магчымасць пераканацца ў працавітасці, уменні і жаданні азербайджанцаў працаваць, і працаваць творча і высокарэзультатыўна.

Не магу не адзначыць традыцыйную гасціннасць азербайджанцаў, гатовых, вобразна кажучы, аддаць апошняе, але прыняць госьця на вышэйшым разрадзе. Таму беларусы, якія прыязджаюць сюды ў госьці да сваякоў, сяброў або проста як падарожнікі, трапляюць у цудоўную атмасферу дабрыні і сяброўства.

Вы згадалі аб азербайджанскай дыяспары ў Беларусі, якая ўваходзіць у дзясятку самых шматлікіх нацыянальных меншасцяў у Беларусі. Вельмі важна, што азербайджанцы, якія пражываюць у Беларусі, паспяхова інтэграваныя ў беларускае грамадства. Яны працуюць у самых розных галінах, з годнасцю прадстаўляючы пры гэтым азербайджанскую нацыю. Сярод “беларускіх” азербайджанцаў ёсць вядомыя навукоўцы, спартсмены, людзі творчых

прафесій. Прыкладу толькі некалькі прыкладаў: прафесар Рауф Садыхаў, доктар медыцынскіх навук Рэйман Ісмаіл-задэ, Алімпійскі чэмпіён, двухразовы чэмпіён свету і трохразовы чэмпіён Еўропы заслужаны трэнер Рэспублікі Беларусь Камандар Маджыдаў, спявачка Гюнеш Абасава, тэлеведучая Лейла Ісмаілава.

Асабліва я хацеў бы адзначыць Націка Багірава. Ён не толькі адзін з самых тытулаваных спартсменаў Беларусі — чатырохразовы чэмпіён свету, пяціразовы чэмпіён Еўропы, заслужаны майстар спорту, але і чалавек, які вельмі многае зрабіў для развіцця дзюдо і самба ў Беларусі. Націк Надзіравіч узначальвае Кангрэс азербайджанскіх суполак Беларусі, і шмат у чым дзякуючы яго аўтарытэту, энергіі, арганізатарскаму таленту азербайджанская дыяспара ў Беларусі карыстаецца павагай і з’яўляецца немалаважным фактарам умацавання беларуска-азербайджанскага сяброўства.

Колькасць беларусаў, якія пастаянна пражываюць у Азербайджане, невялікая. У асноўным гэта жанчыны, якія паехалі з Беларусі да сваіх мужоў-азербайджанцаў. У многіх з іх ёсць дзеці, якія нарадзіліся ўжо непасрэдна ў Азербайджане.

Што датычыцца “самаадчування” беларускай дыяспары ў Азербайджане, то магу сказаць, што за час работы ў Азербайджане я змог на ўласным вопыце адчуць выдатныя адносіны да нашых грамадзян. Прычым гэта адносіцца, калі можна так выказацца, да прадстаўнікоў усіх сацыяльных груп: і высокіх дзяржаўных асобаў, і простых азербайджанцаў. Да беларусаў ставяцца вельмі цёпла і па-сяброўску. Вядомы пісьменнік і сцэнарыст, сакратар Саюза пісьменнікаў Азербайджана Чынгіз Абдулаеў на адным з мерапрыемстваў адзначыў, што сярод яго персанажаў няма дрэнных беларусаў, таму што ён проста не сустракаў такіх у рэальным жыцці. Вядома, у гэтым ёсць доля пісьменніцкага пафасу, але ў цэлым гэта выказанне вельмі дакладна характарызуе сфарміраванае ўспрыманне беларусаў і Беларусі ў азербайджанскім грамадстве.

Такія добрыя, узаемапаважлівыя адносіны паміж нашымі народамі — вялікая каштоўнасць і важны фактар для далейшага развіцця беларуска-азербайджанскага партнёрства, якое запатрабавана жыццём і прыносіць значную карысць і Беларусі, і Азербайджану.

Ніна Раманова